

Podgórska-Klawe, Zofia

Zebranie Zespołu Historii Nauk Medycznych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 21/4, 804-805

1976

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

23 kwietnia 1976 r. W swym zagajeniu prof. Andrzej Grabski podkreślił bogactwo osobowości naukowej i społecznej tego uczonego. Następnie doc. Janina Żurawicka przedstawiła zasadnicze tezy swojej pracy pt. *Twórczość naukowa Ignacego Radlińskiego (1843—1920)*, wydanej w serii monografii Zakładu Historii Nauki, Oświaty i Techniki PAN (Ossolineum 1975). Bardzo interesujące jest już samo zestawienie dziedzin, którymi się zajmował I. Radliński: z wykształcenia filozof, w działalności badawczej także historyk, językoznawca, historyk literatury, antropolog. Napisał około 20 książek, stosując metody porównawcze i wykazując postawę dogłębnej dociekliwości (zwracał na to uwagę Ludwik Krzywicki). Niemniej ciekawe jest to, że z czasem zapomniano o nim (po II Wojnie Światowej nie ukazała się żadna jego praca). Niedocenianie badań I. Radlińskiego przez współczesnych wynikało zarówno z niepopularności religioznawstwa (z uwagi na narodową rolę Kościoła pod zaborami), jak i z braku prawdziwie krytycznej dyskusji na temat nauki i jej roli. I. Radliński nie miał właściwego klimatu dla swej twórczości w sytuacji niedorozwoju badań antropologicznych i braku instytucji zainteresowanych organizacją takich badań.

Był to typowy humanista okresu pozytywizmu. Prócz własnej, owocnej pracy badawczej prowadził też na szeroką skalę działalność popularyzatorską i publicystyczną, w których upowszechniał wśród naszego społeczeństwa osiągnięcia współczesnej nauki.

W dyskusji podtrzymywano opinię J. Żurawickiej o aktualnych do dziś walorach wielu prac I. Radlińskiego i potrzebie wydania niektórych spośród jego dzieł (prof. A. Grabski). Uwydatniano też wagę metodologiczną twórczości I. Radlińskiego (doc. T. Alek-Kowalski, dr F. Bronowski, dr S. Zamecki, dr J. Skarbek, dr H. Hołda-Różewiczowa).

Tadeusz Alek-Kowalski

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII NAUK ROLNICZYCH

26 kwietnia 1976 r. odbyło się w Krakowie posiedzenie pod przewodnictwem doc. Stanisława Brzozowskiego. W programie były dwa referaty: prof. Jadwigi Dyakowskiej pt. *Z dziejów kynologii polskiej* oraz dra Juliana Dybca pt. *Dania w polskiej literaturze rolniczej*.

Pierwszy referat dotyczył okresu do połowy XIX wieku, tzn. do uformowania się kynologii na naukowych podstawach. W dyskusji zabierali głos: prof. W. Bielański, doc. A. Laszczka, dr D. Nespiakowa i doc. S. Brzozowski.

Drugi referat wywołał długą i ożywioną dyskusję. Prof. W. Bielański uwytkił znaczenia Danii dla podniesienia stanu hodowli bydła w Polsce, a inż. P. Gaweł zwrócił uwagę na przyczyny powodzenia uniwersytetów ludowych w Danii i ich niepowodzenie w Polsce. Poza tym w dyskusji głos zabrali: dr Z. Kosiek, dr K. Zukowski, doc. A. Laszczka i inni.

Stanisław Brzozowski

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII NAUK MEDYCZYCH

W dniu 27 maja 1976 r. odbyło się pod przewodnictwem prof. Ksawerego Rowińskiego zebranie poświęcone pamięci wybitnego lekarza i historyka medycyny, założyciela czasopisma „Archiwum Historii Medycyny” — Adama Wrzoska. Podczas zebrania, w którym wzięło udział liczne grono historyków medycyny

z całej Polski, wysłuchano następujących referatów: prof. Stanisława Konopki — *Działalność naukowa, redakcyjna i wydawnicza prof. Adama Wrzosa w świetle jego wypowiedzi i jego listów nie ogłoszonych w druku*; prof. Tadeusza Bilikiewicza — *W stulecie urodzin Adama Wrzosa (1875—1975)*; prof. Ksawerego Rowińskiego — *Propedeutyka lekarska Adama Wrzosa*; doc. Tadeusza Marcinkowskiego — *Prace prof. Adama Wrzosa z pogranicza medycyny sądowej*; dr Teresy Ostrowskiej — *Wkład prof. Wrzosa do dziejów polskiego czasopiśmiennictwa lekarskiego*; dr Romana Meissnera — *Zasługi Adama Wrzosa dla rozwoju antropologii w Polsce*; mgr Zenona Maćkowiaka — *Adama Wrzosa działalność w tajnym Uniwersytecie Ziemi Zachodnich*.

Zofia Podgórska-Klawe

KOMITET HISTORII NAUKI I TECHNIKI

POSIEDZENIE KOMISJI DS. UPOWSZECHNIANIA I NAUCZANIA HISTORII NAUKI I TECHNIKI

Dnia 22 maja 1976 r. odbyło się pod przewodnictwem doc. I. Stasiewicz-Jasiukowej posiedzenie poświęcone omówieniu sprawy nauczania historii nauki powszechnej w szkołach wyższych oraz wprowadzenia elementów historii nauki i techniki do programów ogólnokształcącej szkoły dziesięcioletniej. Wygłoszone zostały dwa referaty mające charakter sprawozdawczy: 1) doc. A. Czekajewskiej-Jędrusik — z prac Grupy ds. Nauczania Historii Nauki Powszechnej i 2) doc. C. Majorca — z prac Grupy ds. Wprowadzenia Elementów Historii Nauki i Techniki w szkołach dziesięcioletnich.

Doc. A. Czekajewska zwróciła uwagę m.in. na dwie możliwe formy wprowadzenia historii nauki na różne kierunki uniwersyteckie: 1) dodanie do programu obowiązującego na danym kierunku studiów — jako przedmiotu dodatkowego; 2) zasugerowanie wykładom przedmiotów o charakterze historycznym wprowadzania do swych wykładów elementów historii nauki. Obydwie formy napotykają na duże trudności w realizacji. Programy są wszędzie przeładowane, a nawet najlepsze chęci wykładowców mogą się rozbić o brak odpowiedniego przygotowania. Przy tych trudnościach, zdaniem referentki, najlepszym rozwiązaniem byłoby zapewnienie historii nauki samodzielnego miejsca w programie zajęć uniwersyteckich. A więc należałoby ubiegać się o powołanie na uczelniach wyodrębnionego zakładu lub katedry historii nauki powszechnej z zadaniem prowadzenia działalności dydaktyczno-badawczej. Katedra taka obsługiwałaby przede wszystkim bibliotekoznawstwo, a także wszystkie nauczycielskie kierunki studiów, a zwłaszcza studia historyczne i pedagogiczne.

W dyskusji po referacie do wymienionych kierunków dodano jeszcze kulturoznawstwo (dr K. Migoń). Dyskusja dotyczyła przede wszystkim obecnego programu historii nauki na studiach bibliotekoznawczych oraz problemów związanych z przygotowaniem kadry przyszłych wykładowców historii nauki.

Obecny program nauczania historii nauki na studiach bibliotekoznawczych o profilu matematycznym (Warszawa, Poznań, Kraków) uległ istotnym przeobrażeniom w stosunku do programu obowiązującego przed reorganizacją kierunku. Na pierwszych latach studiów wprowadzono teraz syntetycznie ujętą historię kultury zamiast dotychczasowych trzech przedmiotów — historii literatury, historii książki i historii nauki. Historia nauki zaś pojawia się obecnie